

ארכיון M 49 E
500-1

1 - חסר ביד ושם

2 - SZCZUCINSKA DWOJRE - **העדה מספרת על התרמית הגרמנית הקטלנית של "HOTEL POLSKI" - לכאורה הסיעו את האנשים לחו"ל תמורת כסף שמן ולמעשה הביאו אותם להשמדה.**

3 - BRENER HENRYK - עדות קצרה של העד על TREBLINKA העד הושאר בחיים יחד עם יהודים נוספים כדי לעבוד במחנה - יתכן שחל שיבוש וחלק ראשון של עדות 361 הוא חלק מעדות זאת - **העד מספר שבראש המרד עמד סרן בצבא הצ'כי, ZIELO שאינו יהודי והגיע למחנה יחד עם אשתו היהודיה - לאחר המרד המחנה חדל להתקיים.**

4 - DONIEC JOSEF -מ- PARIS -ל- DRANCY ומשם ל- SOBIBOR - 1943

5 - SZAINMAN KAROL - העד היה ב- TREBLINKA 11 חודשים ונשאר בחיים לאחר פרוץ המרד והבריחה - **העד מתאר את תהליך קבלת הטרנספורטים עד הכנסתם לתאי הגז.**

6 - ZUCKERMAN DORA -על LUBLIN בחודשים הראשונים אחרי הכיבוש

7 - BRAMSON IZRAEL - העד מספר על הימים האחרונים של גטו BIALYSTOK - 8/1943

8 - SCHAPIRA PERETZ - פרטים על גטו GNIEWOSZOW

9 - NUTA GRUBER

10 - PODCHLEBNIK SALOMON - מספר את קורות יהודי I-KOLO ו-IZBICA

11 - KLEINMAN JAKUB - העד הוא צעיר יהודי שנקלע באופן מקרי אל חבורת פרטיזנים לאומנים של N.S.Z - הם לא יודעים שהוא יהודי ובלית ברירה הוא נשאר אתם - הוא מתאר את נאום הפרדה של המפקד כאשר המחלקה מתפזרת עם התקרבות החזית

12 - KLEIN MARTA - העדה איבדה את בעלה ואת בנה בשואה- עדות מוקדמת מאד: 9/1944

13 - GERTNER - סוף יהודי STANOW ו- SANDOMIERZ

14 - CUKIERMAN HERSZ -היה טבח ב-1942-1943 - SOBIBOR - אחרי המרד מסתור - עדות נרחבת ומפורטת במס. 1187

15 - BARASZ HANA -גטו BIALYSTOK עד לחיסולו – קפצה מהרכבת שהובילה את היהודים ל- TREBLINKA - נדדה בכפרים וביער SZEPIETOW

16 - SZNAJMAN ICCHOK - העד היה מוסתר בבונקר עם עוד 60 יהודים בזמן מרד הגטו ב- WARSZAWA - הם נאלצו לעזוב את המסתור כי הבית נשרף ובהמשך הם נתגלו ע"י הגרמנים - הם לא נרצחו מיד כפי שקרה בדרך כלל אלא הובאו ל- UMSCHLAGPLATZ - העד

קפץ מהרכבת וכאן הוא מתאר את מסכת סבלו - **הוא נעזר בשומר היער ומשפחתו ופולנים רחמנים נוספים ובזכותם שרד את השואה**

17 - **SCHARFF HENRYK** - העד מספר על גטו KOPRZYWNICA ליד SANDOMIERZ - **מצורף מכתב מאחותו של העד FRYDA, הכותבת ממחנה עבודה בגרמניה ונפרדת ממנו לפני מותה הצפוי**

18- **RINDERMAN RYSZARD** - **קורות יהודי LWOW - תלית 11 שוטרים יהודים - 1942**

- **NOBEL HAJNOCH**-19

- **HERZOG PESACH**-20 -קורות היהודים ב- TARNOPOL

21- **מרד BIALYSTOK** - **שרפת גופות מבורות ההריגה**- עדות זהה ב - 1080

*=**SZECHTER FAJGA**-22-ילדה מספרת קורות המשפחה וקורותיה שלה במספר מחנות- העדות נפסקת באמצע

=**KAZIMIERSKI NACHMAN JOZEF**-23- מספר על LEGIONOWO

24- **ZACHAROWICZ CHAIM** -פרטים רבים וחשובים על מחנה MAJDANEK - **חשיבות העדות בכך שהעד מתאר את התקופה לאחר הרצח של 18000 יהודים שהתרחש ב - 3/11/1943** - העד מספר על כל מה שהתרחש סביבו עד לרגע האחרון לפני השחרור - הוא נשאר בחיים במקרה בבית הסוהר של LUBLIN ושחרר ב - 22/7/1944

ZACHAROWICZ CHAIM - 24/B - פרטים על המרד ב - BIALYSTOK

*=**BRAUN LIDIA**-25- העדה מספרת על העיירה GLUBOKI - היא מספרת שאחרי האקציה הראשונה נשארו עדין בגטו יהודים והם היו יוצאים לעבוד מחוץ לגטו - **בחוזרם מהעבודה משמר הליווי היה יורה כל יום ביהודי אחד**- העדה מספרת שבאקצית הגירוש ל - LUBLIN **היהודים נלחמו, התגוננו והציתו את בתי הגטו**- היא ראתה במו עיניה 3 גרמנים הרוגים - לאחר שהורגים את הוריה היא מגיעה אל הפרטיזנים

26- **KON STANISLAW** - **העד מתאר בפרוטרוט את מרד TREBLINKA**

=**HIRSZMAN ICEK**-27-העד מספר על JANOW LUBELSKI - מונה את שמות אנשי ה- JUDENRAT החלק האחרון של העדות בלתי קריא - לא תורגם

28 - **GUTSTADT EUGENIA** - העדה מספרת קורות יהודי RADOM - **במאי 1941 הופיע מודעה להרשמה ל - PALESTINA המועמדים היו צריכים להיות הורים בני 60 ומעלה שנוסעים לבניהם או אישה עם ילדים עד גיל 18 שנוסעת לבעלה - נרשמו 11 איש - באוקטובר 1941 הם יצאו לדרך והגיעו מהם מכתבים מוינה ומתורכיה - הייתה אחרי זה הרשמה נוספת ונרשמו 1500 - העדה ממשיכה לספר את קורות היהודים עד החיסול הסופי**

29- **MENDE CHASKIEL**-העד מספר על KOLO, IZBICA, SOBIBOR - העדות קטועה

30- **LANDAU CESIA** - קהילת CZESTOCHOWA - 1939-1942

31 - **ZILBERSZTEIN NECHEMIA** - העד מספר בפרוטרוט את קורות יהודי RADOMSKO - יש מעט בלבול ואי בהירות בנוגע לזמנים ותאריכים - הסיבה יכולה להיות המקור הפגום -

MAJEROWICZ EFRAJM-32= ה-העדוֹת מחולקת לשני חלקים. הראשון הוא תיאור החודשים הראשונים של הכיבוש הגרמני בעיר LODZ - החלק השני מתייחס לעיר ולגטו CZESTOCHOWA העד מספר בהרחבה על מצב היהודים עד סוף 1943 ומספר על האקציות השונות שנערכו בגטו

ZALTZHANDLER ABRAM-33 - אחרי מרד גטו ורשה ב - MAJDANEK - ו- BIRKENAU

BREJZEL ARON-34= העד מספר על גטו ZOLKIEWKA עד חיסולו - בהמשך הוא מצטרף ללוחמה פרטיזנית

GOLDMAN ESTERA-35 - על גורל יהודי LASKARZEW

ROSSLER MAKS-36 - על WIELICZKA, ROZWADOW, STALOWA WOLE

MAZOWER IDA-37 - מפרטת שמות חברי היודנרט ב- WOLKOWYSK

BIELOWSKI FAJWEL-38= חיסול יהודי WEGROW

KATZMAN SONIA-39= פרטים על גטו BRODY - חוויות קשות - **התמוטטות עצבים**

LEWIN BLANKA-40 - מספרת על BRODY

GRUBER MIETEK-41 - שבויי מלחמה ב - 7 LIPOWA - בונים את מחנה MAYDANEK

SZEK EWA2 - תאור המצב ב - LUBLIN מ- 1939 עד 1942

ALFINER DAWID-43* - נער מספר קורות משפחתו וקורות הקהילה הקטנה של OKSZA

LEWINSOHN MAJER SZULEM - 44 - זאת עדות מוקדמת מאד משנת 1944 - העד מספר בפרטים את מלחמתו לחיים בעיקר ביערות DABROW באזור LUKOW - **עדות מסופרת בפשטות וכשרון**

JAZIENICKI ALOJZY-45= העד הוא פולני אשר ראה את שלבי השמדתם של יהודי KAMIONKA STRUMILOVA - הוא מספר על גבורתם ועמידתם של יחידים בעת חיסול היהודים- **העד מספר על כך שהוא שמר על שני סרטים המתעדים מותם של יהודי העיר - הוא שמר גם על תשמישי קדושה וחפצים אישיים-** העד מוסר שנשמרו ספרי קודש של בית הכנסת מהמאה ה - 17 - עדות זהה ב - 3646

BORENSTEIN DAWID - 46=* - תושייה מצילה חיים של ילד- JOZEFOW BILGORAJSKI

GORCZANSKI ICEK-47= על כינוס של נציגי JUDENRAT מאזור SANDOMIERZ פרטים רבים על קהילת SANDOMIERZ - **העד מספר שביום החיסול הסופי של קהילת SANDOMIERZ - 10/1/1943 - יהודים הציתו קרונות רכבת וקפצו מתוכם**

TROPY ERITA - 48 - על - WERK B - ב- SKARZYSKO KAMIENNA

SZCZUPAK MENDEL - 49 - קבוצה קטנה של יהודים נמלטה ליער ביום חיסול יהודי העיירה LACHOWICE - העד מספר על הצטרפותם אל הפרטיזנים לאחר שהשיגו נשק ועל נפילת אחדים עם נשק בידם

FOERSTMAN HELA-50 -קטעים קצרים של יומן שנכתב ב- 1939-1940 על המתרחש בעיירה BELZYCE

51 - חסר ב - Z.I.H.

NOBEL HENoch-52 - יהודי מ- IZBICA מספר על מחנה עבודה ב- BELZEC לבניית מחנה המות - 1940 - הוא מעיד על חיסול היהודים המקומיים ב- IZBICA והבאת יהודים צ'כים.

LERER ABRAM -53- העד מספר על העיירה MONIEWICZ באזור LUCK - פעולה פרטיזנית ענפה התנהלה באזור, בה השתתפו יהודים רבים - **העד מספר על גילויי אנטישמיות בין הפרטיזנים הרוסים**

MAYER GOLDA-54 - מהעיר - GATUNAR-UNGARIA לאושביץ

SZYMON-55-* - ילד שהיה 3 שנים עם הפרטיזנים באזור BARANOWICZ

LEN CZ JCHIEL-56 - מספר על קהילת RADOM

57 - KORNGOLD JERZY - העד מספר קורות יהודי RADOM - **בעיר הסתובבו מאות קבצנים והמשטרה היהודית העבירה אותם לעיירות בסביבה ממנה היו חוזרים ברגל אחרי מספר ימים - בגטו שררה אווירת ייאוש והתפרקות - חברי המועצה גרו עם פילגשות - היו מספר בתי זונות - ביום הולדת של סגן מפקד המשטרה ניגנה תזמורת ברחוב - העד מספר על האקציות והרצח ברחובות - הגרמנים רימו את היהודים המיואשים הנאחזים בכל אשליה - הייתה הרשמה ליציאה ל - PALESTINA וכהוכחה על אמיתות הדברים מי שלא נרשם נרצח - הכריזו על מספר ערים שהן "ערי יהודים" - JUDENSTADT ולאחר שיהודים התרכזו בהן הם נשלחו אל מותם - **העד מספר על אימהות שעזבו ילדיהן בשעתם הקשה ביותר - שארית היהודים הועברו ל - OSTROWIEC****

58 - KARP EMIL - העד מוסר בצורה בהירה ודקדקנית את קורות יהודי RADOM - הוא מוסר שלב אחרי שלב את רצח 30000 היהודים של העיר עד האחרון שבהם - **הוא היה בין 100 היהודים האחרונים שעדיין נותרו במחנה והיה בין הארבעה שהצליחו להימלט**

BOJM MOJSZE-59 -מתאר מה קרה ב- RADOM

FRIEDMAN TEJWIE-60 -ב- RADOM ומחנות אחרים

LEWENTAL MEIR-61 -על מחנות OSWIECIM ,STRACHOWICE ,WOLANOW

LEWENTAL ISRAEL-62 -על מחנה STRACHOWICE

PAPIERBLAT MEIR-63 - מספר על GARBATKA

BEKERM AN IDEL-65 -חברי היודנרט ב - KIELCE - קורות השמדת הקהילה

BAHN MOSZE MEIR-66= -דו"ח מפורט על גטו KIELCE עד חיסולו - **מספר על תרמית הנסיעה ל- "PALESTINA"**

67 - GRINSZPAN MOJSZE - העד מספר קורות יהודי KIELCE - באוגוסט וספטמבר 1942 נשלחו כמה טרנספורטים ל - TREBLINKA - **בעת האקציות האלה רצחו במקום ילדים,**

חולים וזקנים - כשאספו את הגויות ובור ההריגה לא התמלא רצחו יהודים כדי למלאו -
חלק שני של העדות הוא על המחנה ב - SKARZYSKO KAMIENNA | HASAG- - CZESTOCHOWA

68 - MINCBERG A. - STUTHOF ביולי 1944

69 - אלמונית - מסרבת להזדהות- עיקר העדות מוקדש לאקציה הגדולה ב- WARSZAWA -
קיץ 1942

70 - GERSZOWSKI MICHAL - העד מספר על חלקו בהתארגנות פרטיזנית באזור העיירה
KOPICZ נפת TARNOPOL - **העד נקלע מספר פעמים למצבים בלתי אפשריים ומצליח**
להיחלץ חי - הדברים נקראים בשמך חשד של התרברבות - בסוף העדות יש הרהורים
קשים ומרים על התנהגות אנשי ה- JUDENRAT והשוטרים היהודים בעיירה KOPICZ

72 - FELDHANDLER LEON - מספר על ZOLKIEWKA | IZBICA - **העד הוא ממנהיגי מרד**
SOBIBOR – הוא נרצח אחרי השחרור באפריל 1945 !!!

73- FEINER IGNACY + REINHARTZ ISSER - העדים מוסרים על פציעת איש S.S. בידי
MAJER KREBS בגטו PRZEMYSL - **הבחור יחד עם שני חבריו ברחו מהגטו, נתפסו ונתלו**
בחוצות העיר

74 - ROZENBLAT MOSZE -העד מספר על העיירה IGNATOWKA במחוז LUCK - **הוא מספר**
על KLINGER ממונה גרמני שהיה כנראה יהודי מוסווה שהגיע לעיירה ודאג והגן על
היהודים מכל מיני גזרות- הוא נרצח בידי VOLKSDEUTCHE כי נחשפה זהותו היהודית -
יהודי העיירה עוברים ל - SAPIOWKA ביולי 1942 - חלק גדול נרצח בבורות ההריגה -
בסוף העדות הוא מספר על אחדים ממקימי קבוצה פרטיזנית

75* - KLEINMAN MORDCHAI - ילד עם פרטיזנים יהודים באזור LUDWIPOL

76 - FOGIEL LUIS -יהודי צרפתי מתאר דרכו מצרפת למחנות- BLECHHAMER

77 - RATSTEIN LEIBL -התעללות הגרמנים ביהודי BARANOWICZ

78 - FINKELSZTEIN MENACHEM - העד מתאר את הפוגרום הנורא שהתרחש בעיירה
RADZYLOW ב - 7 ביולי 1941 - הגרמנים חילקו נשק לאוהדיהם הפולנים ונתנו להם יד
חופשית לגבי היהודים - **הפולנים אספו 1700 יהודים סגרו אותם במתבן והעלו אותו**
בלהבות - הרצח נמשך שלושה ימים והופסק בידי הגרמנים שנזפו ברוצחים בטענה
שהם הגזימו

M49/P-78 - KARMEL-WOLF HENIA - העדה היא משוררת שכתבה שירים יחד עם אחותה
ILONA KARMEL בעת השואה - טנק גרמני עלה עליה בזמן "מצעד המות" וקטע את רגלה -
במסגרת תחרות ספרותית שנערכה בפולין ב - 1948 היא כתבה קטעים מזיכרונותיה בעת
השואה - יש לה סגנון מיוחד בכתיבתה שמחבר ומקשר בין הקטעים השונים - **עדות**
מיוחדת !

79 - FABRICKI JAKOB - בפברואר 1943 נערך הגירוש הראשון מ - BIALYSTOK - התנגדות
בנשק של קבוצת השומר הצעיר

80 - LIEBERMAN LIWIA - מ- ORADEA MARE ל- AUSCHWITZ

WOWSI ELA -81 -מספרת על DYNABURG

BIRENBAUM MICHAL - 82 - התנפלות אסירים על S.S. בעת המצעד הרגלי - GLIWICE

JAKOBSKIND LEIZER - 83 - מספר על התקוממות TREBLINKA

MACZAK CHIEL - 84 - פרטים רבים ושמות אנשים מ- BELCHATOW

MIDLO MOSZEK- 85 -הצליח לברוח מ- TREBLINKA

YOSEFSON GUTA- 86 - מספרת על WARSZAWA לפני ואחרי המרד

RUDER MENDEL- 87 -גורל יהודי ZLOCZOW וקורות העד

RUDER DOLEK- 88* -ילד בן 6 מספר על מחבוא אצל איכר- ZLOCZOW

SZMUKLER PINKUS- 89 -פרטים על MAJDANEK ,JAWORZNO ,BLECHHAMER ,TOMASZOW

KLEJNMAN JUDEL- 90 -בעל עגלה בגטו LODZ מספר בשפתו המחוספסת

BERBER DAWID - 91 - העד מספר על האקציות שנערכו בגטו STANISLAWOW עד לחיסולו הסופי - באוגוסט 1942 נתלו 30 שוטרים יהודים בשדרות BELWEDERSKA על פנסי רחוב - **פולנים שילמו 2 זלוטי דמי כניסה כדי לראות את החיזיון** - משפחה פולנית הסתירה את משפחת העד ועוד 9 יהודים נוספים

POZNER ICHIEL - 92= - העד הוא יהודי פולני שהיגר בצעירותו לגרמניה ומשם הבריח את הגבול להולנד עם משפחתו ב - 1938 - הוא מתאר את מצב הפליטים ואת מחנה WESTERBORG - ב- 1942 הוא מגיע עם משפחתו ל - AUSCHWITZ - אישתו ושני הילדים כוונו לצד שמאל והוא נשאר- העד מספר על BIRKENAU ו- AUSCHWITZ

JUNGREIZ LEIB- 93 -קורות יהודי הונגרי במחנות - 1944 - ESENGER

REIG LEON - 94= -העד נולד בפולין והיגר לבלגיה - הוא מספר בקצרה על מצב היהודים בבלגיה עד לשילוחו ל - MONOWICZ - **הוא מספר על מעשה יוצא דופן שאירע בזמן פינוי המחנה – האסירים הורדו מהרכבת נקראו למסדר ומלוי ה-S.S. ירו עליהם - כאן התפתח עימות בין חיילים גרמנים מבוגרים שהגנו על האסירים לבין חיילי S.S. שהתפתח לכדי חילופי יריות ובריחת אנשי ה- S.S.**

JUPITER MARKO - 95 - מספר על BIRKENAU ,AUSCHWITZ ,MODENA ,MILANO

LIOCE BERNARD - 96= -העד הוא יהודי יליד צרפת שמספר על מצב היהודים בצרפת הכבושה – יהודים נשלחים למחנות בצרפת ומשם לפולין למחנות השמדה- **העד מטפל בילדים יתומים ויוצא אתם למסע הצלה דרך אזור הכיבוש האיטלקי עד ROMA - העד מספר על העזרה הרבה שקיבל מחוגים נוצריים**

TENENBAUM MORDKA- 97 -מספר פרטים על BIRKENAU

BORUCHOWICZ MAKSYMILIAN- 98 - LWOW ב - 1941

PARIS - BESERMAN A. - 99 - שמועת מרד גטו WARSZAWA מגיעה אל יהודי

PARIS - RADZINSKI MORITZ - 100 = - אזכרה לזכרו ב - מחתרת לוחמת

PARIS - CHAIM ALFRED - 101 - לזכר חברת המחתרת HELEN שפעלה באזור

BIRKENAU - BESERMAN - 102 - פרטים על I. G. FARBEN ב - MONOWICE - סניף של

1940 - PARCZEW - LUBLIN - SCHAPIRA ISRAEL - 103 - על רצח שבויים יהודים בדרך מ -

LERER SAMUEL+ESTER - 104 - על ההתקוממות ב - SOBIBOR - העדים מספרים על אופים ומעשיהם של ה - CAPOS היהודים במחנה - הם מספרים על רכבת שהגיעה מוורשה לאחר המרד שרוב הנוסעים בה היו מתים בשלבי ריקבון כי הייתה ימים רבים בדרך - **על הגויות ישב קומץ יהודים מטורפים למחצה ואדישים - הם מתארים תמונה של תינוק בן שנה היושב על גופת אמו - במחנה נרצחו גם צוענים ופולנים ואפילו קבוצת כמרים - לקראת ביקורו של HIMMLER בפברואר 1943 הביאו חמש מאות נערות צעירות מ- LUBLIN כדי להדגים בפניו את מתקן הרצח- הן חיכו יומיים, הימלר לא הגיע והן נספו בתאי הגז - במועד מאוחר יותר הוא אכן הגיע ברכבת משוריינת והיה מרוצה ממראה עיניו - העדים מוסרים ש - FELHANDLER LEON שהנהיג יחד עם ALEKSANDER PECZORSKI את מרד SOBIBOR נרצח אחרי השחרור בידי כנופיית A.K.**

JOZEPOW BIELGORAJSKI ועל יהודי - SZLAJN ISRAEL - 105* - מספר על משפחתו ועל

106 - PERELSZTEJN LEON - העד הגיע ל - TREBLINKA בסוף ספטמבר 1942 עם משלוח יהודים מ - OSTROWIEC - הוא נלקח לעבודה כמכשירן ונשאר כמעט שנה במחנה - **הוא מתאר את שיטות ההמתה ושרפת הגופות - לפי דבריו היה אחד ממארגני המרד - הוא מספר על המרד והבריחה**

107 = - KIRSZENBLUM RAFAEL - העד מספר קורות גטו SIEMIATYCZE - העד מצטט עדות של תושב אחר של העיירה שמספר על העמסת אחרוני היהודים לקרונות שויבילו אותם ל - TREBLINKA וקפיצתו מהקרן

108 - SZKLIJAZ MENACHEM - **תיאור מפורט של סלקציה בתוך ה- "בלוק" - AUSCHWITZ**

109 - WERTHEIM CHEZKEL - חייל בצבא האדום נשלח ליחידת הפרטיזנים של KOWPAK

110 = - GRENDE ARON - סיפורו של העד כלוחם בקבוצת פרטיזנים יהודים - יערות בסביבת LUBLIN

111 = - HERING ITKA - מעידה על ZAMOSZC - לוחמת פרטיזנית

112 - FRUCHTFELD IZAK - מתאר את התנאים ב - 7 LIPOWA וב- DEBLIN

113* - LEWI ESTER - נערה מ - CLUJ במחנות שונים

114 - GRUBER MIECZYSLAW - במחנה שבויים 7 LIPOWA - מפקד פרטיזנים

115 - URWICZ FISCHEL - עם פרטיזנים ביערות עד NALIBOCKI

116 - WERBLINER TAUBA - מספרת על גטו KOWNO

- 117 - מכתב תודה של 6 יהודים אל מציליהם- משפחה פולנית ב- DUBNO
- 118 - CUDZYNOWSKA ESTER - שרדה ביער ובכפרים בסביבת DZIALOSZYCE - **העמידה פני משוגעת**
- 119=MERIN MOSZEK - **עדות נדירה** המספרת על הצלה של כל בני המשפחה שהסתתרו במחבואים שונים ב- BEDZIN אחרי חיסול הגטו - עדות באותו נושא ב- 702
- 120-HONIGMAN HELA-מספרת על בריחה מ- GLEIWITZ
- 121-JAKUBOWICZ ELIASZ-מפקד פרטיזנים באזור BIELSKO מספר על פעולותיהם
- 122=FAJERAJZEN SZULIM - מבלי לציין פרטים גיאוגרפיים העד מספר על בריחה מוצלחת מ - "צעדת המות" והימים האחרונים לפני השחרור
- 123=MITLAK KUBA - העד מספר על מחנה MAJDANEK בו היה מ- 1942 עד חיסול המחנה- הוא נשלח ל - BIRKENAU ולקראת הסוף עבד במספנה ב- GDANSK
- 124-PEJSACH HANKA - לאחר בריחה מהמחנה היא חיה במסווה "ארי"
- 125-KONOPINSKI ZYGMUNT-היה במחנה, ברח וחי כנוצרי
- 126-SCHLEZINGER -קורות יהודי GLIWICE - העד היה נציגם של 100 זוגות מעורבים ב- ZABRZE ו- BYTOM GLIWICE
- 127-MIODOWNIK BINA-מסתור בגטו SRODULE - ניירות אריים
- 128*ZIERER EDYTA-ילדה מספרת קורותיה - עדות זהה ב-033/636
- 129=SIGEMAN JOANNA-העדה מספרת על מחנה GRUNBERG
- 130-STOCK WOLF-ניצלו במחבוא עם עוד 39 - DROHOBYCZ
- 131*BECHER ROMAN-נער ניצל בפנימיות פולניות - עזרת פולנים- מ.ס. נ.כ.ו.ן
- 131 - אלמוני- על המתרחש ב- TLUSTE ועיירות הסביבה
- 132=DR. BIBERSZTEIN ALEKSANDER -העד הוא מנהל בית החולים בגטו KRAKOW - אחיו היה ראש ה- JUDENRAT - מעיד נגד מנהל הגטו, BRANDT S.S.
- 132 - אלמוני - גורל יהודים למחצה - MISCHLINGE -
- 132-DR. IZAAK AJZENSZER- פירוט רב והרבה שמות בעדות על גטו STRYJ
- 133 - עדים אלמונים- על מרד גטו WARSZAWA
- 134-GERTNER J.-חבר יודנרט ב- KOSOW HUCULSKI - גורל יהודי העיר והסביבה - העדות נכתבה במרץ 1944 ביידיש - המקור ביידיש נמצא במס. 4075

FUCHS IGNACY-135-העד מספר על גירושו מ - BYTOM ב- 1938 יחד עם משפחתו- היה נשוי לאישה גרמניה ובזכותה ניצל

TRENCZEK HANS WOLFGANG – 136- העד הוא " MISCHLING, המספר שאמו ואחותו נספו ב- AUSCHWITZ

GOLDSZMIDT ZYGMUNT-137-מספר על SZEBNIE - BOCHNIA - KRAKOW

DR. GOLDFAJN OLGA-138=* פרטים רבים על גטו PRUZANY - מספרת על עזרת הקהילה לעיירות הסביבה בתשלום ה-"CONTRIBUCIA" - פרק על ילדים בגטו - כל העדות היא קטע מתוך יומן

SCHAPIRA ISRAEL-139-העדות מכילה שיר שנכתב במחנה ועדות על רצח 400 יהודים סלובקים בעיירה DEBLIN

LENKINSKI JERZY-140-פעילות ארגון ה- BUND בגטו LODZ - 1939 - 1943

JONICZ MIETEK-141-הלחימה בגטו BIALYSTOK - 16/8/1943 - הצטרף לפרטיזנים

BONENFELD HENRYK-142-חבר יודנט ב - 1943 - MAYDANEK - WARSZAWA

UBFAL JOZEF-143-מספר על MIKKELSON אזרח דני שמקים מפעל למוצרי מתכת בגטו WARSZAWA ב- 10/1942 במטרה להציל יהודים - במפעל הסתתרו כ- 250 יהודים עד למרד- **מורדי הגטו התקשרו מטלפון המפעל לדוח על מצב הקרבות**

GOLDSTAJN CHAIM-144 - יהודי צרפתי ב - AUSCHWITZ - מ - 1941

LAMPERT ANNA -145- במשלוח מ - WIENA לגטו RIGA - **יצאה בחיים מבור ההריגה**

SZERMAN SZYJA -146-עדות מפורטת מאד על OSTROWIEC ועל כל האקציות שנערכו בגטו - העד היה בין האסירים הראשונים במחנה BLIZYNI - ביוני 1944 העד מגיע ל - OSWIECIM ומשם למחנה LENDZYN - **ב-"מצעד המות" 7 ק"מ. אחרי GLEIWITZ מלוי ה- S.S. הכניסו את האסירים ליער וקטלו אותם במכונות ירייה - ינואר 1945**

SZTEJMAN A. -147-העדה מתארת יום במחנה נשים- GUTOW

SZUSTER DORA - 148 - העדה מספרת את קורות יהודי BOLECHOW - היא מספרת על מקומות העבודה ועל האקציות שהתרחשו עד לחיסול הגטו באוקטובר 1943 - העדה מזכירה שמות רבים מאד של יהודי העיירה ומציינת מה הייתה אחריתם - עדות חשובה לאנשי BOLECHOW - עדות זהה ב - 2148

אלמונית מתארת את "צעדת המות" של נשים מבלי לציין את המקום - הזמן הוא 22/1/1945

AVERBACH-150-על OLKUSZ

MAJK MICHAL-151-העד מספר על הלקאה פומבית של חברי ה- JUDENRAT בעיירה SOKOLY לפי פקודת מושל העיר

ROZENBERG ELJAHU - M49P/151 - העד מתחיל את עדותו בגטו WARSZAWA וממשיך עד לאקצית הקיץ של שנת 1942 כאשר נלכד ונשלח ל - TREBLINKA - הוא נבחר לחיים ונשאר לעבוד במחנה המרכזי שם התקבלו המשלוחים והתמיינו חפצי הנרצחים - הוא עבד תקופת מה בעבודות שונות עד שהועבר למחנה השני בו היו תאי הגז והמשרפות - כאשר פחתו המשלוחים האסירים הועסקו בטשטוש עקבות הפשע ע"י שרפת גוויות הנרצחים מתוך בורות ההריגה - העד משתתף במרד שהתרחש ב - 2/8/1943 והוא בין הבורחים שמצליחים להתרחק מהמחנה - בהמשך העד מתאר את תלאותיו עד לשחרור - העדות נתנה בדצמבר 1945 סמוך מאד להתרחשויות - **זאת העדות המקיפה ביותר המוסרת מידע על שני המחנות ב - TREBLINKA שהגיעה לידי עד עתה - העד מזכיר שמות רבים של יהודים וגרמנים - יחיד במינו הוא תיאור שגרת היום במחנה השני מחנה הרצח - עדות חשובה לחקר מחנה TREBLINKA !!!**

WASERSZTEIN SZMUL-152-**מספר על שרפת היהודים ב- JEDWABNO ביוזמת הפולנים**

WALDMAN JACOB-153- מספר על UNYEJOW, CHELMNO. שמות הנתלים בעיירה

ANISFELD-154-על עיר הגבול CIESZYN - הצד הפולני-CESKY TESIN - הצד הצ'כי

GINCBERG SIMCHE-155-י"ר ה - JUDENRAT ב- STARACHOWICE

REZNIK JANKIEL-156-עם פרטיזנים באזור PINSK - רצח יהודים בידי פרטיזנים

FROSZ MENDEL-157-תיאור מפורט ביותר על גטו LODZ מיום הקמתו ועד חיסולו - העד הסתתר בשטח הגטו עד השחרור - **מעיד ש - DR. WEJSKOPF בזמן שהתגלה מחבואו תקף בלבנה את BIEBOW ואת SCHWINDT ופצע אותם**

158 - חסר ב - Z.I.H.

FLAJSZER JULIAN-159-מחנה ידוע לשמצה : ROZWADOW - העברה ל- STALOWA WOLA

NAJBERG LEON -160=***כינויו "MARJAN" - העדות יחידה במינה - נדירה ומיוחדת - קטעי יומן שתחילתו ב- 19/4/1943 יום פרוץ המרד בגטו WARSZAWA - היומן נכתב בתאריכים לא קבועים עד 21/7/1943 - העד מתאר בלשון עשירה את הרואות עיניו : הקרבות, שרפת הגטו, גילויי הבונקרים ורצח היוצאים מתוכם, יהודים העוזרים לגרמנים בגילוי המסתורים לאחר עינויים קשים מנשוא - העד לא השתתף בקרבות - הוא מסתתר יחד עם קבוצה של 40 איש ב-"MALINA" - מסתור- הם מחליפים מספר פעמים את מחבואם ובלילות מחפשים פתח מילוט, אך תעלות הביוב סתומות ומפוצצות ואין מוצא - היומן מסתיים כאמור 93 יום לאחר פרוץ המרד ואיננו יודעים מה היה באחריתו של NAJBERG - LEON **מסמך מרגש !!!** לאחר כתיבת דברים אלה נודע לי שלאון נייברג חי ברמת גן - הוא הופיע בכנס מתרגמים וסיפר תולדותיו**

FINGIER REGINA -161-הייתה עדה מהצד במרד גטו WARSZAWA - פרטים רבים על SKARZYSKO KAMIENNA ועל MAYDANEK

MARKIEWICZ CHAYA -162-ניירות אריים

JANISZEWSKA MICHALINA - 163*-**פולניה מגדלת תינוקת יהודיה**

MILANOWEK STEFA BEJLIN -164-חיה במסווה ארי - תיאור יום חקירה ב-GESTAPO - **מרתק !**

165 - RINGOWA JANINA -הגיעה למחנות שונים אחרי המרד הפולני

166 - אלמוני - רצח 4 יהודים ליד KRASNIK

167 - GOLTZER BARUCH -**ברח מבור ההריגה**-- 19/8/1942 הצטרף לפרטיזנים - LOMZYCE

168=**BRISKIER HENRYK**-העד היה בעל תפקיד ב - JUDENRAT ב - WARSZAWA ולכן יש לו מידע רב על הנעשה בגטו ממבט רחב יותר - זהו דיווח מפורט ורחב היקף המוסר מידע רב בתחומים שונים של חיי היהודים בגטו WARSZAWA בתקופה ארוכה החל מראשית הכיבוש ועד סמוך לאקציית קיץ 1942 - **עדות חשובה!!!!!!**

169=**GRYNSZPAN CHANA**-פרטים על גטו WILNA

170 - חסר ב - Z.I.H.

171=**NAJDRA JAN**-**פולני סוכן הבית של בניין הקהילה היהודית ב - KRAKOW - מוסר ידיעות חשובות מחיי הקהילה**

172=**STERNGAST JOZEF**-תיאור העבודה במחצבה - PLASZOW

173 -**WACHSMAN BUSZEK**-גטו KRAKOW - מחנה PLASZOW בתחילתו

174 -**SALOMON ABRAHAM**-תיאור מחנות ריכוז ב- HOLLAND - BLECHHAMMER

175 -**JABLOT MARCEL**-יהודי צרפתי מגיע ל - AUSCHWITZ - 1945 - 1943 -

176=**WIESER GINA** - העדה מספרת על ששת האקציות שנערכו בגטו **BORYSLAW** - אחד הדברים המיוחדים עליו מספרת העדה הוא יוזמה של יהודי שהכין מחבוא ומזון ל - 60 איש והתחיל למכור מקומות מסתור- אנשים החזיקו מעמד 5 חודשים עד שהבונקר התגלה- אישה יחידה שנשארה בחיים סיפרה שבליילה האחרון הם בישלו ארוחה חגיגית, התלבשו בלבן, שרו שירים וכך נפרדו מהחיים - בתוך העדות יש מידע חשוב על המשלוח האחרון שיצא ל - AUSCHWITZ וערך לא פחות מ - 16 יום - התחבורה הקצרה הייתה כבר חסומה בידי החזית הקרובה והם נסעו למחנה דרך BUDAPEST ו - WIENA

177 -**AUERBACH MAKS** - על MAJDANEK בראשיתו - 1941

178=**BORNSTEIN AFFENKRAUT**-העדה מספרת על מחנה LICHTENWERDEN ועל תנאי החיים של האסירות במחנה

179=**PETZENBAUM ABRAM** -העד מספר בקצרה על כל אחד מהמחנות הרבים בהם שהה- בשלבים האחרונים של המלחמה היה ב GROSS ROSEN - וב - LANGENBILAU

180=**STEINER RAJMUND** -העד מספר על תנאי החיים של היהודים ב - SLOWAKIA ומתעב בעיקר על עירו BRATISLAWA - ב- 1942 היהודים גורשו והעד הגיע ל - BIRKENAU - הוא נשלח משם ל - GLIWICE ושהה במחנה עד ינואר 1945 - שרד את "מצעד המות" - עדות זהה ב 4663

181 -**JANCZEWSKI STEFAN** - פולני מספר על אחרוני היהודים ב- KUTNO

182 - ABRAMOWICZ PINKUS - מחנות שונים

183 - BUSCHOLBE DORITA - ילידת HOLLAND מגיעה ל- BIRKENAU

184= - AFENKRAUT GUSTA - עברה מספר מחנות ושרדה

185 - MORGENSTERN SZYJA - מצרפת לאושוויץ

186 - HANEL SALOMEA - העדה מספרת על המתרחש בגטו DROHOBYCZ - **מתוך טרנספורט של 2800 שהגיעו ל- SOBIBOR נבחרו לחיים 25 מתוכם 7 נשים** - העדה מזכירה את רצח ההולנדים שהתרחש ב- 22/6/1943 - מנהיג המרד SACHA - ALEKSANDER PECZORSKI הגיע למחנה עם קבוצת שבויים יהודים מ- MINSK - המרד פרץ ב- 14/10/1943 - העדה ברחת מ- SOBIBOR אחרי המרד

187 - KUBOWITZKI MORIS - ליד BRUXELLES - קורות יהודי בלגיה עד AUSCHWITZ

188 - HORNIK MILA - פרטים על PLASZOW

188 (א) - LACHOWIECKI MOSZE - מספר על המרד ב- NIESZWIEZ

189 - SZEKELY IWAN - העד מספר שבתוקף היותם בני ברית לגרמנים הונגרים השתתפו בכיבוש יוגוסלביה באביב 1941 ובעיר UJVIDEC קצינים הונגרים ארגנו פוגרום וזרקו יהודים לדנובה - העד גם מזכיר את גירושם של יהודים חסרי נתינות מהונגריה דרך גליציה ל- KAMIENEC PODOLSK באוקראינה

190= - STRASBERG HENRYKA - העדה מספרת קורותיה - איבדה ילד שהושאר אצל משפחה פולנית ב- KRAKOW - מספרת דברים טובים על מחנה LICHTENWERDEN

191 - KAHAN DAVID - קורות קהילת RZEPIENNIK

192 - חסר ב- Z.I.H.

193 - TEPPER WOLF - מספר על DROHOBYCZ

194= - HELLER MARTIN - מ- BUDAPEST ל- BIRKENAU

195= - CZAPNIK BERNARD - מחנה SZEBNIE עד לחיסולו - נובמבר 1943

*196= - EMANUEL KRIEGEL - קורות משפחת העד וקורות העיירה - BUCZACZ

*197= - EISEN SZMUEL - ילד בן 11 מ- TLUSTE מציל את אחיו הקטן ומצטרף לפרטיזנים - עדות זהה ב- 3643

*198= - SCHLEGER RAFAEL - ילד - 1931 - סיפור הישרדות - BRODY

*199= - LANDSBERG ADAM - תלאות ילד ב- LWOW - עדות זהה ב- 3642

200 - KON IRENA - אם לשלישייה - ניסויים רפואיים ב- BUCHENWALD

MENGELE - **SCHECHTER FISZEL-201*** -העד הוא ילד תאום שהשתתף בניסויי

WEINHEBER ELZA - 202= - העדה מספרת על איסוף יהודים ב - WIENA, החל מינואר 1941 ושילוחם למזרח בקצב של 2000 יהודים בכל משלוח - באוקטובר 1941 העדה נשלחת ל - RYGA - הגטו התקיים עד אוקטובר 1943 משם העדה עוברת מחנות אחדים עד לשחרור

STALOWA WOLA - על מחנה **MUNZER EFROIM-203** *

OSKAR SCHINDLER - **ALMONY-204** - סיפור הצלה ע"י

RUBINSZTEIN HENIA - 205* - העדה היא ילדה בת 8 שנותרה יחידה מכל משפחתה - אחרי מות הוריה נשארה ב - AUSCHWITZ - היא מספרת שהשתמשו בה כתורמת דם

HERMAN HELENA-206 - תיאור מפורט של מחנה הנשים ב - AUSCHWITZ

ROZENTAL MAJER-207=- גטו LODZ מחנות וצעדת המות

SZMARAGD TAUBA-208 - גטו LODZ עד אוגוסט 1944 - משלוח ל - AUSCHWITZ

BERTGRAM AMALIA-209* - מספרת על בנה

KENIGSBERG JANKA-210 - מתארת תליית הבנות שפעלו במחתרת ב - AUSCHWITZ

BERGMAN SZAJE - 211 - העד מספר על חיסול גטו NOWY SACZ - על מחנות עבודה ב - RZESZOW RYTRO ועל בריחתו לפרטיזנים

BRUNON PIATEK -212 - פולני מעיד על הפוגרום ב - KIELCE - 1946

TAUBER HIRSCH -213 -מחתרת ב-KRAKOW - העד נאסר, נחקר ועונה בקשר למחתרת - הוא מגיע ל - BIRKENAU ושם נבחר לעבוד ב - **SONDER KOMANDO** - הוא מתאר את העבודה ע"י תאי הגז והקרמטוריום

ZUKIERMAN JUDA -214 -מספר על יהודים, בעיקר מ - LODZ שיצאו לעבוד בגרמניה מרצונם החופשי ב - 1940 - במחנה היו 500 יהודים ביניהם העד - סופם AUSCHWITZ

WAJNSZTEIN EFRAIM -215= -מעיד על רציחות יהודים בידי A.K. - 1945 - WONCHOCK-

REICHMAN RAJA -216= -מספרת על גטו KOWNO עד לחיסולו - יחד עם 600 נשים היא מגיעה למחנה KLOGE ב - ESTONIA - **עדות נדירה**

DR. TARLAGA JAN-217= -**כומר פולני** מספר על יהודים ב - MIELEC והסביבה

BRAUN JAKUB-218 -מחנות שונים עד השחרור

AKERMAN LEA-219 - תיאור נדיר של גטו RIGA המאוכלס יהודים מגרמניה

EPSZTEIN ESTERA - 220= -העדה מתארת את המצב בגטו LODZ עד חיסולו הסופי - 1944

BLASBERG STEFAN - 221 - העד מספר על בית הספר של ה - S.S. ב - RABKA

222 - BECHER NOACH - העד מספר על הגטו בעיירה BELZYCE על שהותו במחנה
עבודה BUDZYN ועל נדודיו עד השחרור - **על אף העדות שניתנה בזמן מוקדם ב - 1945**
העד יודע לספר פרטים על מחנה המות MAJDANEK על המרד ב - SOBIBOR ועל הרצח
ההמוני ב - I TRAWNIKI - PONIATOW

ROZENBAUM TEWIA-223 - הצליח להגיע מפולין לצרפת - אחרי נפילת פריס מגיע למחנות

*=224 - FELDBERG SOLOMON - העד הוא נער שמגיע ל - OSWIECIM ב-1943 - מתוך
משלוח של 2300 נבחרו רק 19 ילדים ונערים להשתתף בניסויים רפואיים, כל היתר
מובאים לתאי הגז - הניסויים נערכים ב - SACHSENHAUSEN על ידי רופא גרמני ועוזרו -
העד מתאר את מהלך הניסויים - העד מוסר עדותו יומיים אחרי השחרור.

=225 - SZWAJGER DAWID - חיסול יהודי CZORTKOW

226 - KOLONISTA MARIA - העדה הגיעה מ - WARSZAWA בעת המרד ל - MAJDANEK
- היא הייתה גם ב - AUSCHWITZ וב - SANT GEORGENTHAL

=227 - SKOCZYLAS ELIASZ - מ-BEDZIN - ל-AUSCHWITZ

228 - GRABEL CHAIM - העד הגיע ל - TREBLINKA מ - BELZYCA אזור LUBLIN - הם
הועמדו 150-170 בכל קרון בלי מזון ומים והיו ארבע יממות בדרך - בכל קרון נשארו בחיים
בערך 50 אנשים העד הושאר לעבודה יחד עם כמה עשרות נוספים והיתר הובלו לתאי הגז -
העד עבד במלחמה באולם ההתפשטות - הוא מתאר את מתקן תאי הגז ומציין שהיהודים
התמימים היו צריכים לקנות בקופה כרטיס לסאונה ב - 20 זלוטי - התרמית הייתה
מושלמת - את מיון הבגדים וחיפוש אחרי זהב, יהלומים ודברי ערך עשתה קבוצת נשים
והגרמנים הקפידו לבדוק היטב כל אחת ואחת - העד נדבר עם 6 האוקראינים ששמרו על
הצריף שיעזרו בבריחה תמורת זהב ויהלומים - דרך הנשים הוא קבל כל יום דברי ערך ומסר
לאוקראינים - שלושה שבועות לאחר הגעתו לטרבלינקה ברח העד יחד עם עוד 4 יהודים
ועם 6 האוקראינים - יש בעדות תיאור החיסול הסופי של יהודי העיירה BELZYCA בידי
הרוצח הידוע FEIKS ועוזריו - במחנה FLOSSENBURG לשם הגיע אחרי מחנה BUDZYN
יש לו שפשוף ברגל והוא נשלח יחד עם עוד 20 אסירים למרפאה - הוא הורדם וכשהתעורר
הסתבר לו שרגלו נקטעה מתחת לברך - רופא S.S. ביצע את הניתוחים אצל 20 אסירים
מתוכם מתו 18 - (סביר להניח שהרופא התאמן) יוסלה כרמין

DR. GOLDBERG IZAK-229- מספר על המתת אסירים מיוון בידי רופא - השיטה : זריקת
פנול ללב - AUSCHWITZ - BIRKENAU

230 - DENTEL JAKUB - העד מספר על ה,אקציות" ב-LWOW

231 - KLEIN JOZEF - עדות מבולבלת ולא ראויה

=233 - MAAS REGINA - העדה הייתה עוזרת בית משך זמן רב אצל בני הזוג GEBAUER -
הוא היה מנהל ה - D.A.W. ב - LWOW - קציני S.S. היו מתארחים אצלם והבית היה מרכז
חברתי - העדה יודעת לספר הרבה על רוצחי ה-S.S. שפעלו באזור LWOW - דרך עדותה
אפשר להעריך "מבט מבפנים" - לבסוף היא בורחת ומגיעה ל - WARSZAWA - עדות
חשובה !!!!!!!

=234 - BACHNER LEOKADIA - ניצלה בעזרת פולנים ואוקראינים

ALSTER ISRAEL- 235= - העד מספר על גטו RYMANOW -בעיר היה יהודי בעל אזרחות אמריקאית והוא נרצח בביתו ע"י שני גרמנים שבאו מחוץ לעיר במיוחד למטרה זאת- פסח 1942

DR. GELBARD ANIELA-236 -פרטים רבים על עבודת בי"ח בשנים 1939/43 - WARSZAWA

GROSS NATAN-237= -העד חי במסווה ארי ב - WARSZAWA לא רחוק מחומת הגטו- הוא מספר ממראות עיניו בימים ראשונים אחרי פרוץ המרד- 19/4/1943

SPIRA JERZY - 238* - ילד מספר על אקצית הילדים במחנה PLASZOW בחודש מאי 1944
- הילד מצליח לברוח ולהסתתר בתוך מחראה שם מצא מספר ילדים נוספים - הם ישובו בתוך הצואה 6 שעות עד שבאו לעזרתם - הילד ניצל בזכות תושייתו ויצא עם אביו ברשימת שינדלר ל - BRUNLITZ

SACHS W. J.-239 -מספר על MAUTHAUSEN

DR. SZLANG DAWID - 240 - אחרי הכיבוש KRAKOW

RINGEL IOANNA-241 -מספרת בפרוטרוט על KABELWERK סניף של PLASZOW

KALECH OZJASZ-242 -היה ב- 10 מחנות- מספר על TARNOBRZEG

GEMINDER MARKUS-243= -עדות קצרה הכוללת בעיקר שמות יהודים מ - KRAKOW שמתו במחנה TRZEBINIA

SCHLANG DAWID..-244= -בעדות זאת רשומים כל מקומות העבודה ב - KRAKOW בהם עבדו יהודים

245 - אלמוני מעיד על מחנה ZACHACHWITZ ליד DRESDEN

MOZDIERZ TOMASZ-246= -פולני מעיד שעזר להבריח יהודים מגטו KRAKOW לסלובקיה סיפק תעודות אריות (כנראה תמורת תשלום - יוסלה כ.).

AUSEBEL DAWID-247 -מספר על PLASZOW באביב 1942

GOLDBERG MOSES-248= -סתת מצבות מעיד על פירמה גרמנית שהוציאה מצבות יקרות מבית הקברות היהודי ב - KRAKOW ולקחה אותן לגרמניה לעיבוד מחדש

TAUBENBLAT RENA-FRADKIN - 249 - אסירה מעידה על HASAG ב- SKARZYSKO ו- LEIPZIG

GRUENWALD AJZYK - 250 **3000 גברים בניסוי רפואי העד מוסר על סירוס המוני של אסירים ב- AUSCHWITZ באפריל 1943**

LAKSBERGER IRMA - 251= -העדה מספרת על כל מחנה ומחנה בהם שהתה : PROKOCIM CZESTOCHOWA ,SKARZYSKO ,BIEZANOW

252+++

WERA BERTA - 253= - הגיעה ל - AUSCHWITZ מהונגריה ב - 1944 - בהמשך עבודה בגרמניה

FISZGARTEN DANIEL-254 - העד היה בגטו BUSKO ZDROJ - עם חיסול הגטו ברח אך
התייצב בעצמו במחנה KIELCE

BLAZER ABRAM - 255= - קטע מעיתון "PRAWDA WILENSKA" המספר על PONAR

KNAP LUDWIKA - 256= - הגיעה ל - BIRKENAU מ-AMSTERDAM

LEIMAN MARIA - 257= - המעידה היא פולניה שהייתה נשואה ליהודי- היא מספרת על מאסר
בעלה ושילוחו ל - AUSCHWITZ - ימים אחדים אחרי הגעתו לשם היא קבלה הודעה על מותו

HEILPERN GIZELA-258 - סיפורי זוועה על LWOW

ERNER JUREK - 259* - נער צעיר מספר על גטו וורשה, על המרד, על מחנות

SCHICHTER SAMUEL-260 - חי כפולקסדויטש - גויס לצבא הגרמני – **עדות מעניינת !!!**

DR. WOLKEN - 261 - זהו מנשר מיועד לציבוריות הבינלאומית ונכתב ע"י העד במחנה
AUSCHWITZ זמן קצר אחרי שחרור המחנה ב- 4/3/1945 - הדברים המתוארים הם תמצית
הזוועה של המחנה הזה – **עדות חשובה !!!**

ELIASZ GOLDA - 262 - העדה היא נערה צעירה הנותנת עדות על התקופה מיולי 1944
כאשר עזבה את גטו SZAWLY והובאה ל - STUTHOFF ועד יום השחרור 22/1/1945

DIMENTMAN FAJGA - 263 - תיאור העברה לגטו אך בלי ציון המקום - ייתכן שמדובר ב-
VILNO

Z.I.H. - 264 - חסר ב -

MISZCZAK A.-265 - פולני מעיד על מחנה המות CHELMNO

PODCHLEBNIK SALOMON-266= - העד מספר על IZBICA מקום אליו הגיעו יהודים ממערב
אירופה- כשהעיר הוכרזה כ"נקיה מיהודים" ב- 28/4/1943 נשלח העד ל - SOBIBOR הוא
נבחר לחיים ונשאר לעבודה- **הוא מספר על חוויה קשה מנשוא כאשר הגיעה רכבת
ובקרונות רוב היהודים היו מתים בשלבי ריקבון וביניהם ישבו אנשים חיים עדין
סהרורים ומטורפים - הוא עבד בהורדת הגופות מהקרונות ואחרי כן ידיו לא יכלו לנגוע
במזון והיה על סף המות ברעב- העד הורג את השומר האוקראיני, בורח ושורד**

Z.I.H. - 267 - חסר ב -

Z.I.H. - 268 - חסר ב -

WILCZERAN J. - 269 - פולני מוסר פרטים על יערות CHELMNO

Z.I.H. - 270 - חסר ב -

HALBERSTADT HADASA-271 - העדה מספרת שבמסע המות פגשו את MENGELE בשני
מקומות: GEORGENTAU ו-KRETZAU

ARBEITER HELA-272* - ילדה מספרת על BARANOW

KUTNOWSKI SZLAMA-273=* - נער יהודי עובר תלאות אין סוף

EJCHEL MIETEK-274* - נער שורד ב- WARSZAWA

BRONER HERSZ-275=* - העד הוא נער צעיר יליד 1931 - **החלק הראשון של העדות הוא יומן שהילד כתב ב- KRASNIK עיירת הולדתו ובו הוא מספר קורותיו** - חלק שני נמסר ע"י הנער בראיון ובו הוא מספר על בריחתו ליער והצטרפות לקבוצת פרטיזנים.

MOREWSKA CHAIA-276 - מעידה על גטו WILNA

277 - חסר ביד ושם

HAND MARKUS - 278 - העד מספר על החיים בגטו PRZEMYSL ועל חיסולו - על מחנה STALOWA WOLA ועל SZEBNIE

MEISLER MOJZESZ - 279 - העד מתאר את גטו WARSZAWA ואת המרד - המעבר ל- MAJDANEK ול- BIRKENAU - **תאור מזעזע ומפורט של פעולת מחנה BIRKENAU**

ZWAS MOZES-280= - העד מספר על העיירה CISNA ממנה ומכל הסביבה גירשו את היהודים למחנה ZASLAWA - בסוף 1943 העד מצליח להגיע להונגריה - העדות עצמה ניתנה בבוקרסט בירת רומניה ב- 31/5/1945

SZENDLER IZAK-281= - העד מוסר עדות הנוגעת לחודשים הראשונים של הכיבוש הגרמני בעיירה KRASNE - 1941

HERBST BENZION-282= - העד מספר על יהודי בעיר WLODZIMIERZ שנרצח בצורה מחרידה בראש חוצות

ZOLTAK ETKA - 283 - העדה הצטרפה לקבוצת פרטיזנים יהודים שפעלו ביערות SIEMIATYCZ - הם היו מצוידים היטב בנשק ובנוסף למלחמתם בגרמנים נקמו באיכרים בוגדניים שהסגירו יהודים - העדה מספרת ש- 500 יהודים ברחו ליער מגטו SIEMIATYCZ אך רובם הגדול לא שרד

284 - חסר ב- Z.I.H.

GRANATSZTEIN JECHIL-285= - העד מספר על האקציות ב- SLONIM - בגטו הייתה קבוצת מחתרת שיצאה חמושה ליער- **העד מספר על היחס העוין מצד הפרטיזנים הסובייטיים אל היהודים שהגיע לעיתים גם לשוד ורצח** - העד מציין את פלוגת הפרטיזנים היהודית 51 שפעלה רבות באזור SLONIM

ROMANOWSKA LEJA-286 - העדה מספרת על גטו LACHWA על התקוממות והתנגדות הנוער בגטו ובהמשך על קורותיה ביחידת פרטיזנים

DR. MESSER I.-287= - העד מספר על יהודי הונגריה בשואה- הוא מתאר את השינוי הקיצוני שחל בהתנהגות האנשים בתוך מחנה הריכוז בעיקר עקב הרעב המתמיד- "השמדת הנפש" לפני השמדת הגוף הייתה שיטה מכוונת מלמעלה - **עדות מעניינת !!**

GOLDMAN BASIA - 288= - העדה מספרת קורותיה לקראת סוף המלחמה - מספרת על מחנות BERGEN. ELSNICK ומסע המות

289 – GRUNN TAUBA – העדה מספרת על יהודי OSWIECIM העיר עד לפינוי- כשהמחנה התחיל לפעול פינו את יהודי העיר – העדה הייתה במחנה GRUNBERG עד לשחרור

ZAJAC JANKIEL-291 - העד מוצאו מ- CHMIELNIK מעיד על קורותיו במחנות שונים 1942-1945

DR.BETTER HERBERT-292= - חבר ה - JUDENRAT ב - BIELSKO - תולדות הקהילה- 1939/42

KUNREICHOWNA LUSIA - 293= - **הרהורים אחרי השחרור- ללא משפחה-** אין פרטים אישיים

ZASZKOW HIRSZ - 294* - הילד מספר במקוטע ובקצרה שהיה עם הפרטיזנים ביער עד NALYBOCKI והשתתף בקרבות

295 - לא ניתן לפענח

296 - המקור פגום

SZNAJDER BERL - 297* - העד הוא ילד בן 11 במוסרו את עדותו הקצרה - הוא מספר שרצחו את משפחתו ב- LUDWIPOL באזור ROWNE והוא ברח לפרטיזנים - הוא נפצע באחת הפעולות

ZALCSZTAJN USZER-298* = - יליד 1935 מספר קורותיו ב - LIDA ובפרטיזנים

BALER ZOIA -299* - ילדה אצל פרטיזנים

ROTSZTEIN SZMUL-300* = - אחרי חיסול גטו IWIA היה עם הפרטיזנים

RUBINSZTAJN RACHELA - 301 - העדה מספרת על יציאתה מגטו MANIEWICE ליער עם עוד 9 צעירים - העדה מספרת על מחנה המשפחות שהיה קיים ומזכירה שמות של פרטיזנים יהודים שלחמו ביער MANIEWICE

302 - עדות זניחה

STUCZYNSKA LUCJA-303= - מראות מגטו KONSTANCJA

STUCZYNSKA LUCJA-304= - העדה מצוירת תמונה שנחרטה בזיכרונה מ- KONSTANCJA : המון יהודים רעבים תוקפים איש ה - JUDENRAT והוא נחלץ בעזרת הגרמנים

GRINSBERG JAKOB-305* - העד מספר על RADZIWILOW - מסתתר בשדות

JANCZEWSKI STEFAN-306 - פולני מספר על גטו KUTNO

DR. JEDRASZKO BOLESŁAW-307 - רופא פולני על מגפת טיפוס בגטו KONSTANCJA

OSTROWSKI JULIAN-308= - נהג קטר פולני מספר על משלוחי יהודים ל- CHELMNO

BIALECKI TADEUSZ-309 - פולני מספר על KONSTANCJA

KISIELEWSKI FELIKS-310= מספר על מחנה עבודה ב - SIERPCE - העד היה בגטו
SZTRYGOW - הוא מספר על תלית 20 אנשים בכיכר- היהודים עצמם אולצו לתלותם-
העד ואחיו מצטרפים לפרטיזנים.

SPIEWANKOWICZ KAZIMIERZ-311 - עד פולני מספר על KUTNO

BUCKSTEIN SZYMON-312 - העד בורח מגטו KONSTANCJA - אחיו נרצח בשעת
הבריחה - ב- AUSCHWITZ העד היה " מוזלמן " והוא עצמו רואה את שרידתו כנס

KISIELEWSKI MIECYSLAW-313 - פולני מספר על KUTNO

WOJTYSIAK STANISLAW-314= - פולני מוסר עדות על KONSTANCJA

JAKUBOWICZ LUZER-315= - העד מספר על גירוש משפחתו מ KUTNO – ל- KONSTANCJA

ROKITOWICZ MEIR-316= - LODZ בשנים 1939/40

BALOSZER NIUSIA-317 - מתארת את WILNA ב-1941

KROILMAN IZAAK-318= - LODZ ב – 1939/40

KONIECPALER DAWID-319= -סוף יהדות CZESZTOCHOWA - חיסול הגטו הקטן

MITZMACHER WOLF+ MAIDAN MIETEK-320 - שני העדים עבדו ב- SONDER-KOMANDO -
שניהם מעידים שבתאריך 4/10/1943 בשעת ערב הגיע ל - AUSCHWITZ טרנספורט יהודים
מ - WARSZAWA וביניהם השחקנית LIPMAN LOLA - באולם הכניסה לתאי הגז היא
ירתה והרגה את קצין S.S. SCHILINGER - היא פצעה גרמני נוסף - ראה עדויות נוספות :
M1E/920-1357-1366-2380-1397 & = & 335-449-1605-1814-1868-2250-2788-4084-4639 325
& = & 017/95 - עדות זהה ל - 320 ב - 5098

RACHMIL BERTA-321= - העדה יצאה מגטו SZAWLY במשלוח שלפני האחרון - ביולי 1944
היא מגיעה ל - STUTHOFF ומשם ל - MALKEN ליד STRASBOURG - היא מספרת על תנאים
מועדפים ל"בנות החסות" של שומרי המחנה - הנשים גרו באוהלים - במצעד המות אחותה
מתה בידיה

MINC CHAWIWA - 322 - העדה מספרת על הימים האחרונים של המלחמה בשדה
התעופה הממוקש ליד GDANSK -

+++323

SALOMONOWICZ DAWID - 324 - העד מספר על הסדרים במחנה
KENIGSWUSTERHAUSEN

ZINGER HERSZ - 325* - העד הגיע למחנה AUSCHWITZ באוגוסט 1944 - הוא מספר על
אשת האגדות שהרגה את SCHILINGER - הפעם היא שחקנית אמריקאית שמתאבדת
לאחר שהרגה את מפקד ה- S.S. - ראה עדויות נוספות : -320-325-335-449-1605-1814-
M1E/920-1357-1366-2380-1397 & = & 2250-2788-4084-4639
320 ב - 5098 - 5347

WILNA של **GENS BERL-326** - העד מספר על העיירה **IWIE** - הוא נקלע לבית הסוהר של **WILNA** ומבקש את עזרתו של **GENS** הידוע, מפקד משטרת הגטו - הוא נשאר בגטו כמעט עד זמן חיסולו - הוא מצטרף לפרטיזנים ולאחר פרק זמן מגיע אל יחידת **BIELSKI**

TLUSTE וב- **BUCZACZ** - העד הוא נער המספר על האקציות ב- **SZWARC IZAAK - 327*** - העד מתאר את המצב חסר האונים של אין מוצא ואין הצלה משום מקום - מות אכזר מחכה בכל פינה והוא ניצל ממנו בדרך פלאית - **עדות קשה!**

KRAFTLOS ROMAN-328 - העד מצליח לברוח מ- **KRAKOW** ועובר את הגבול ל- **SLOWAKIA** שם יש לו סבים, אך ב-1944 הגרמנים מגיעים לשם והוא שוב מגיע למחנות

SCHUTZ HALINA-329* - נערה ילידת 1928- מספרת על **PLASZOW** ומחנות נוספים - עדות זהה ב- 3641

DYCHT WALD ALA - 330 - העדה הייתה בגטו **WARSAWA** בעת המרד - לאחר מכן היא עוברת מספר מחנות ומספרת על תנאי החיים בהם ועל היחסים בין בני ערים שונות ולאומים שונים - **עדות חשובה בשל הפרטים הרבים על כל מחנה בו שהתה**

GROSS NATAN - 331 - רשימה קצרה המספרת על ההשתלטות המאורגנת של הגרמנים על החנויות, המפעלים והרכוש היהודי - **TREUHANDSTELLE**

GROSS NATAN-332 - העד מספר על חוויה קשה בביתם ב- **KRAKOW** כשקצינים גרמנים מבצעים שוד לאור היום

GROSS NATAN - 333 - נתן גרוס רשם מפי אישה פולניה פשוטה סיפורה של ילדה יהודיה בת 10 שהייתה תחת השגחתו של שומר הבית שנהג בה באכזריות ואנס אותה

GROSS NATAN-334 - מספר על תפוחות גורל אנוש - **KRAKOW**

HACKER KURT-335 - העד מוסר עדות תחת הכותרת "מותו של **SCHILINGER**" - **S.S.** **OBERSTURMFUHRER** היה מפקד מחנה הקרנטינה ב- **AUSCHWITZ** והריגתו השאיר רושם עז על אסירי המחנה - הגיעו לידי גרסאות אחדות על זהות האישה האמיצה ששלפה את האקדח מחגורתו והרגה אותו - הפעם המשלוח מגיע מאיטליה ב- 4/1/1944 וכולם נדרשים להתפשט לפני הכניסה לתאי הגז. **איטלקייה צעירה, כנראה שחקנית, לא ממהרת להתפשט ומפקד המחנה דוחק בה. היא חולצת נעל, הולמת על ראשו, שולפת אקדחו ויורה בו** - היא מספיקה לירות גם על איש **S.S.** אחר **EMMERICH** העד מכיר אותו ומוסר שנשאר צולע אחרי הפציעה - את כל המשלוח הזה רצחו מיד ביריות ולא בתאי הגז - יוסלה כרמין - על הריגת **SCHILINGER** ראה גם עדויות : **M49 - 320-325-335-449-1605-1814-2250 - 017/95 & = & M1E/920-1357-1366-2380-1397 & = & 2788-4084-4639** - עדות זהה ל- 320 5098 ב-

SIEMAN BRONISLAW-336* - ילד שניצל ב- **AUSCHWITZ** תודות לאמו שהייתה דר' לכימיה ועבדה בקבוצת מחקר בתוך המחנה

337 - חסר ב- **Z.I.H.**

GEWANTDER LEON-338* - יליד 1932 הסתתר ביער - ראה גם 3655

ETTINGER WILHELM-339 - ב-1939 העד בורח מ- **WARSAWA** ל- **LWOW** - מתאר את המצב ב- **LWOW** אחרי כניסת הגרמנים - מגיע ל- **KRAKOW** במסווה "ארי", נאסר כפולני

ויושב בכלא MONTELUPICH נשלח למחנה PUSTKOWIE ונקלע שם למצב בו היה כבר עם לולאת התליה על צווארו - ניצל !!

SCHONFELD ANNA-340* - מספרת על DROHOBYCZ ועל שילוח ילדים מ- PLASZOW

343 - 342 - 341 - חסרים ב - Z.I.H.

KULBINGER JAN - 344 - העד מספר את קורותיו בעיר DROHOBYCZ - סיפורו משקף את מצב היהודים בעיר - העד הוא נער צעיר שמצליח לצאת ממצבים מסוכנים בכוחות עצמו - בחלק ניכר מהעדות הוא מספר על בן דודו נער צעיר ממנו אותו לקח תחת חסותו ולמעשה הציל אותו

347 - 346 - 345 - חסרים ב - Z.I.H.

GERTNER SZAYA-348* - נער יליד 1927 מספר על בריחה מ- BIRKENAU

349 - חסר ב - Z.I.H.

LITTNER MENACHEM-350= - זאת עדות מפורטת מאד על קורות היהודים בגטו ZBARAZ - **העדות היא כעין יומן בו רשומים המאורעות והאקציות שהתרחשו בגטו והצד האישי של בעל היומן - עדות חשובה !** עדות זהה ב - 4688

HECHT BODO-351= - העד הוא בן מנשואים מעורבים - MISCHLING - הוא מעיד על יחס משפיל, קללות ומכות - הוא נאסר ונחקר מספר פעמים באשמת הצתה וחבלה

GEWURZ ANNI-352= - העדה הגיעה יחד עם הוריה מ- LEIPZIG לגטו RIGA - עוברת כמה מחנות נוספים - עדות זהה ב-726

353 - לא ניתן לפענח

KOCZY HULDA-354= - יהודי ZABRAN בין השנים 1933/4 - העדה מוסרת על גורל המשפחות המעורבות בעיר

SZACHNOWICZ SIMA-354* - ילדה מעידה על אקציות הילדים ב- KOWNO

CUKIER ILONA-355* - נערה מספרת על PLASZOW

LEWIN FEJGA-356= - העדה מספרת על קבוצת נשים שהובאה ל- RYGA כשחיסלו את גטו WILNA ב- 23/9/1943

AJZIKOWICZ BELA-357* - העדה היא ילדה מגטו WILNA שנשלחה ב- 1943 למחנה OZERIN ב- ESTONIA - היא מתארת את חיי המחנה

TEICHMAN GOLDA-358 - מספרת על מחנה STARACHOWICZ

BUCHWALD ALINA-358= - העדה מתארת בשפה נמלצת את חיסול מחנות העבודה בגליציה

359 " " - העדה מתארת את רצח המשכילים היהודים ב- TARNOPOL - יולי 1941 - חלק שני של העדות נוגע לחיסול בית האבות ובית היתומים שהיו סמוכים זה לזה ושרר בהם רعب ומחסור - **לפי דברי העדה הגרמנים ביקשו חתימה והתחייבות של**

**ה- JUDENRAT שהם מסכימים להריגתם מטעמים הומניטאריים כדי להקל על סבלם -
היו אז 1600 יתומים**

***359-SPEIER HERBERT** -ילד מספר על שהותו במחנות שונים

=360-BARASZ SARA -העדה מספרת על מחנה PRUSZCZ GDANSKI

361 - GERSZOWICZ TAJBE - העדה מספרת על מחנה STUTTHOF - העדות כתובה
בשפה הרוסית - חלק ראשון של העדות הכתוב יידיש מספר על מחנה TREBLINKA והוא
כנראה שייך לעדות מס. 3

***=362-YANINA KROCH** -חסיד אומות העולם מציל את המשפחה - LWOW

***=363-BARANCZUK DAWID** - נער לוחם פרטיזני באזור ZETHL - BARANOWICZ

=364-JOZEF ELBERT+ABRAM GERMAN+GORNSTEIN SENDER - שלושת העדים מספרים
על שרפת הגטו וההתקוממות של יהודי TUCZYN

=365-RABINOWICZ CHAIM -העד יצא מגטו MIR ליער עם קבוצה של 60 צעירים כדי להצטרף
לפרטיזנים - **מספר על עזרתו של OSWALD RUFJZEN**

366-LICHTENBERG ICCHAK - העד מספר על העיירה LACHWA - **ביום חיסול הגטו הוצתו
בתי העיירה ע"י קבוצת המחתרת ו- 600 יהודים הצליחו לפרוץ את הכיתור ולהגיע ליער -
העד עם קבוצת יהודים מצטרף לפרטיזנים- העד מספר על יחס עוין ומשפיל ליהודים, על
בתי דין שדה בהם יהודים הוצאו להורג - מחשש לחייו העד התגייס לצבא האדום אתו
המשיך את הלחימה**

=367-TERKEL ANNA -על חיסול יהודי TARNOPOL

368 - אלמוני - עדות זאת סוקרת את מעמדה של הקהילה היהודית בעיר החופשית DANZIG
בין השנים 1939/41 - תהליך הנאציפיקציה של העיר החופשית עד להכללתה ברייך השלישי -
1939 - עדות זהה במס. 02/679

***369-PIECHOTKA HENIEK** - ילד—1932 - אצל איכרים

371 - MIESZCZAK M. - עדות על CHELMNO שמוסר פולני המתגורר בעיירה - הוא מספר
על נער יהודי SREBRNIK שהצליח לברוח מהמחנה וגר אצלו - עדות חשובה על המחנה אך
מבולבלת ולא מדויקת

=372-ZAJF LUDWIK -העד מספר על העיירה RADZIEJOW בשנים 1939-1941

=373-GRUNBAUM ROZJA - **עדות נדירה של מוזלמנית שניצלה אחרי שעברה סלקציה
ב-AUSCHWITZ**

374 - MOSZKOWICZ ZENEK - העד היה שוטר בגטו WLOCLAWEK והוא מספר על רצח
שני חבריו השוטרים בידי שני אנשי S.S. ביולי 1941

=375-LISZAK MOSZE -העד מספר קורות ההתעללות ביהודי WLOCLAWEK הגירושים
והרציחות עד היותה "JUDENREIN" באפריל 1942

CHELMNO -בריה מ- ZURAWSKI MIECZISLAW-376

BELORUS - MINSK -העדה לחמה בשורות הפרטיזנים באזור DOKTOROWICZ SONIA-377=

GERTEL LONKA-378= -תאור מפורט של האקציה נגד יהודי DEBICA והסביבה 21/7/1942 -
התיאורים נכתבו בשפה עשירה

379 - אלמוני מוסר עדות מפורטת הכוללת שמות רבים ומתארת את רציחתם של יהודים
רבים ב - KLIMONTOW ליד SZCZYTNIKI - הוא מוסר את שמות הרוצחים והמלשינים
המתהלכים חופשיים

MILIKOWSKI JANKIEL - 380 - העד מספר על רצח משפחתו לנגד עיניו - הוא היה
במחנה BUCHENWALD הצטרף למחתרת וברח יחד עם אחרים דרך מנהרה

KRAKAUER BRONISLAWA-381 - מספרת על הטבעת אסירים בים הבלטי

WASSERSTEIN BERL-382= -העד מספר על פיצול במחתרת גטו BIALYSTOK על רקע
חילוקי הדעות בנוגע ליציאה ליער - העד מספר על קבוצת JUDITHA שאחרי כישלונות אחדים
הצליחה לצאת ליער SUPRASOL ונלחמה נגד הגרמנים – השם "קבוצת JUDITHA" המשיך
ללוות את היחידה גם ביער

ZAREMBY KOSCIELNE - גורל יהודי GOLDBERG CYPORA-383

NELAWICKI AWIGDOR-384* - על גורלם המר של יהודי WIZNA - משפחתו של העד בורחת
מהעיירה, מגיעה ל- JEDWABNE ונקלעת לתוך שרפת יהודי העיירה בידי הפולנים המקומיים
- הנער ניצל במקרה ונודד בכפרים וביער

BASOK GEDALIA-385 -על פעולות פרטיזניות ב - SLONIM – וב- DERECZYN

OLSZAK RACHEL+MINDL-386= -חיסול יהודי ZAREMBY KOSCIELNE - 2/9/1941

SCHERTOK MOSZE+GRINSTEIN SZMERL-387= -שני העדים היו בקבוצת מכבי אש
באוגוסט 1943 כשפינו את גטו BIALYSTOK - עקב יכולתם להסתובב באופן חופשי בגטו
הם יודעים לספר פרטים רבים על המרד ועל קברי אחים שעזרו בחפירתם בבית הקברות
היהודי

RACLAW BENJAMIN - 388 - העד מספר על העיירה SUPRASL בנפת BIALYSTOK

MLODINOW DANIEL-389= -העד הוא נער שמספר קורות חיסולה של קהילת SLUCK - בזמן
חיסול הגטו קבוצת יהודים התגוננה בנשק - בתגובה הגרמנים הציתו את הבתים

MAJK MICHAL-390 -מעיד על תלית אדם בעיירה SOKOLY אזור BIALYSTOK - מעיד על
רצח 7 יהודים בידי A.K. לאחר השחרור-- 17/2/1945 - עדות זהה ב-977

KANTAROWSKI ABRAM-391= -העד מספר על מחנה KOLBASIN הידוע לשמצה - הוא מגיע
ל - AUSCHWITZ, עושה הכנות לבריחה מהמחנה אך נכשל - ניסיון בריחה שני מצליח והוא
יחד עם עוד שנים הולכים לכיוון החזית המתקרבת וחוצים אותה בהצלחה

ROBINZON MIRIAM - 392= -על יום חיסול גטו WILNA

PUDLOWSKI LEJB-393 -העד מספר על מחנה הצבא של הגדוד ה-10 ב-BIALYSTOK בו רוכזו היהודים מעירות הסביבה עד לשילוחם - הוא נתפס בעיירה SUPRASOL -העד קופץ מהרכבת ומגיע לגטו BIALYSTOK - הוא מצטרף למחתרת הפעילה בגטו ומגיע דרכה אל הפרטיזנים בערות הסביבה - העדות לא גמורה.

ABRAMOWICZ GDALJA-394 -העד מספר על מעשה קונדס זוועתי שעשו הגרמנים בגטו BARANOWICZ כאשר אספו 300 יהודים, פקדו עליהם לכרות בורות לעצמם- לאחר שהפנו עורף לפי פקודה נשמע מטח יריות - הגרמנים התגלגלו מצחוק בראותם את פחד קורבנותיהם - מבול של מכות הבריח אותם הביתה

FINKELSZTEJN MENACHEM -395 - העד מספר על רקע ההתרחשויות שהיו באזור LOMZA שהעיירה JEDWABNE שעלתה בזמן האחרון לכותרות הוא חלק ממנו - העד מספר על קיום מחתרת לאומנית בימי הסובייטים באזור LOMZA שעסקה ברצח עסקנים קומוניסטים - הייתה התנקשות מזוינת והתנהל קרב בין קבוצת מחתרת לבין חיילי הצבא האדום באזור RADZYLOW - מנהל ה N.K.W.D. - ב JEDWABNE נרצח - **הלאומנים קיבלו בהתלהבות את הגרמנים וארגון פרעות ב RADZYLOW - משך שלושה ימים - לפי העד 1700 יהודי העיירה נשרפו חיים - אירוע זה התרחש קודם לשרפת היהודים ב-JEDWABNE**

FABRICKI JAKOB-396 -העד מספר בפרוטרוט על האקציה הגדולה בחודש פברואר 1943 בגטו BIALYSTOK

MELAMED HERSZ+DOBA - 397* - **ZILBERBERG JAKOB+ESIA** - זאת עדות המשותפת של שני זוגות ניצולים מיהודי TUCZYN - הם מספרים קורות יהודי העיירה עד לאקציה החיסול סמוך ליום כיפור 1942 - **MEJER HIMELFARB סגן ראש היודנראט כינס את ראשי המשפחות בבית הכנסת ביום בו כותרה העיירה ואמר ליהודים שיכינו בקבוקי נפט וכאשר ייתן את האות יציתו את הבתים** - הבתים הוצתו הגדר נפרצה והמוני יהודים ברחו ליערות - רובם נתפסו מיד אחרים הובאו ע"י האיכרים - יהודים חזרו מרצונם עם ילדיהם כי קרב החורף ולא הצליחו להסתדר בתנאי היער - העדה הייתה ביער עם ילד בן 3 מספרת שרצתה לעזוב אותו - **יש בעדות תיאורים קשים ונדירים על יחסי הורים ילדים בשואה - יש בעדות ידיעות מעניינות על כך שבאזור TUCZYN היו כמה ריכוזי יהודים תחת חסות אנשי BANDERA - העדות מעניינת מאד ומכילה מידע לא ידוע על אזור TUCZYN KOSTOPOL**

398 - חסר ב - Z.I.H.

399 - עדות זניחה

REICH M. 400 - העד היה נוכח כרושם סטנוגרמה בישיבה הגורלית בבניין ה - **JUDENRAT ב- WARSZAWA בה הודיע איש HOEFLE S.S. ל CZERNIAKOW על תחילת הפינוי של הגטו בקצב של 6000 יהודים ביום - זה קרה ב - 22/7/1942**

LIBERMAN SZMUL-401* -העד מספר שבמחנה עבודה ב- KIELCE נמצאו 46 ילדים עם הוריהם - ניתנה ברירה להורים : הם יועברו למפעלים לעבוד ולהישאר בחיים בתנאי שימסרו מרצונם את ילדיהם - רק שלוש אימהות החליטו ללכת למותן עם ילדיהן והעד מונה את שמן - הילדים בליווי שלוש אימהות הובלו בלילה לבית הקברות היהודי ושם נורו - העד מספר על ילד בן 10 DAWID ZABLOCKI שהסתתר, ניצל וההורים קבלו את פניו בשמחה - הילד התכחש להם, לא נתן להם לגעת בו וחי בין זרים - **הייתה כנראה תופעה של נטישת ילדים אך לא העיזו להעיד על כך - זאת עדות מפורשת ראשונה בנושא זה - יוסלה כרמין**

ZIEMIANSKI J.-402 -פרופסור פולני מספר על PUSTKOW

BRANSK עם פרטיזנים באזור ZABLOCKI AJZIK-403

405+

WEINREB ZYGMUNT-406* - ילד מספר קורותיו - עדות זהה ב - 3639

407 - יומן פעילות - קרוניקה של תנועת נוער ציונית בגטו LODZ - "חזית דור בני מדבר"
בתקופה המתחילה ב - 30/8/1941 ומסתיימת ב - 1.10.1943

BRAM MIRKA - 408* - עדות בלתי רגילה של ילדה—1936 - מרגש - עדות זהה תחת
מ. 3636.00

NAJMAN IZYDOR MISIEK-409* - ילד - 1932 - מספר קורות המשפחה-עדות זהה במס. 3637

GRUNER MARCEL-410* - ילד—1934 מספר קורות המשפחה, מ- AKOW עד AUSCHWITZ
מזכיר בעדותו את "EMAILIA" ואת SCHINDLER

LEWIN BARUCH-411= - עיקר העדות נוגעת לפעולות העד ביחידה פרטיזנית שפעלה
באזור BARANOWICZ

412 - חסר ב - Z.I.H.

BRAUN IDA-413=* - ילדה מוסרת עדות על העיירה GLUBOWKA - היא מספרת שביום
האקציה היהודים הציתו את בתי העיירה והייתה התנגדות עם נשק ביד - 43 גרמנים נהרגו -
המשך העדות נוגע לתקופת שהותה של העדה עם הפרטיזנים ומעשי הגבורה שהיא חוללה -
סיפורי הגבורה לא אמינים - **דמיון פורה והפרזה**

MAZOWIECKI (MALEWSKI) JAKUB-414= - הכחדת יהודי SZCUCZIN - עם פרטיזנים
באזור LIDA

BEISCHENBAUM RAFAEL - 415= - הכחדת יהודי SEMIATICZ נפת BIELSK - לעד יש דיעה
חיובית על ה- JUDENRAT

MAZOWIECKI M. - 416 - עדות קצרה המספרת על רצח יהודים בידי פרטיזנים רוסים ביער
NALIBOCKI

KATZ JAKUB - 417= - העד מספר על חייו בפרטיזנקה—1942 - יערות PUTYWOL - עדות
דומה במס. 508 פחות מפורטת, פחות מוצלחת

LUBASZ MARCEL-418= - העד מספר על מחנה JANOW - אחרי בריחה מסתתר ב- LWOW -
עיניים בבית הסוהר "LACKI"

LUBASZ MARCEL - 419 - מספר על מחנות GROSS ORANIENBURG ,MAUTHAUSEN
ROZEN

GROSS NATAN - 420 — טובים - זאת עדות ראשונה בסדרת העדויות- הרשימות שכתב
נתן גרוס בשנת 1945 — הוא עזר באיסוף העדויות ב - Z.I.H של KRAKOW — הסגנון
המיוחד של רשימותיו הוא יוצא דופן כי זאת הסתכלות של אדם מהצד שידע לבחון,

לפרש ולתאר את המציאות – בהמשך ארשום בעיקר כותרות על רשימותיו - יוסלה כרמין

420 -טובים

421 - בת אצילים

422 שיחה עם פולניה לאומנית

423- שכנתי החביבה

424= GROSS NATAN -העד כותב זיכרונות על היכרותו הקרובה עם DOLEK LIEBESKIND ומשפחתו - הוא כותב על אנשי המחותרת שפעלה בגטו KRAKOW

425 פגישה גורלית

426 KONIS SYDA סיפורן של 5 בנות העובדות בגרמניה בתעודות מזויפות

427 הסחיטה הכפולה

428 צעדים ראשונים ב - WARSZAWA

429 - שיחה גורלית

430* - **LIPSYC MIECZYSLAW** - ילד שהצטרף לפרטיזנים באזור LUBLIN מספר שראה במו עיניו את חיסול היהודים במחנה TRAWNIKI

431* - **WARSAWIAK SALA** - סיפורה של ילדה – 1936 - מאומצת ע'י פולניה

432 - **WEISBERG ANNA** - העדה במסווה ארי פוגשת גרמני מוכר והוא מאחל לה הצלחה - 1943 LWOW – משתפת פעולה יהודיה מנסה ללכוד אותה ללא הצלחה

433 - עדות זניחה

434= - **FEUER LOLA+JAKUB** - מספר אנשים מעידים על גרמני, חסיד אומות העולם, MAX NAGLER שהסתיר אותם בדירתו בעיר KRAKOW, משך שנתיים וחצי - ראה גם עדות 4216

435= - **KORNGOLD MIECZYSLAW** - עדות זהה במספר 1621

436= - **FROELICH RENIA** - עדות חשובה אך מבולבלת מבחינת סדר ההתרחשויות - TARNOW

437 = - **N.N.A.** - אלמוני יליד STRYJ - העד מוסר בדקדקנות על כל האקציות שהיו בעיר

438= - **WARSZAWSKA BUNIA** - עדות כתובה בשיטת הקצרנות - משפט קצוב אך מובן- STANISLAWOW

439= - **DR. WOLKEN OTTO** - העד מספר על שיטה של המתת חולים בזריקות PHENOL במחנה AUSCHWITZ בתקופה שקדמה לבניית תאי הגז - הוא מוסר פרטים על ניסויים רפואיים במחנה

=440- DR. WOLKEN OTTO -העד מתאר את הגעתו למחנה AUSCHWITZ ורשמים ראשונים וחוויות בתוך מחנה הקרנטינה - ל - DR. WOLKEN **עדויות חשובות ביותר נוספות-** בחלק השני של העדות הוא מוסר רישום מדויק של קורבנות הסלקציות שנערכו במחנה הקרנטינה בין התאריכים : 22/8/1943 - 29/10/1944 **מיסמך חשוב !!!!**

=441- SZENBERG BRONIA -העדה מציירת תמונה של טרנספורט יהודים המחכים לרכבת- תחנת הרכבת ב - SOSNOWIEC ביום 13/8/1942

=442- WAGNER ROZIA -העדה נלקחה ע"י אוקראינים לבית הסוהר בעת הפוגרום שהם ערכו ביהודי LWOW - תיאור המצב בגטו LWOW 1941/43

=443- POMERANZOWA FRANCISKA -הייתה ב - BUDAPEST מספר שנים כאזרחית פולניה- הגיעה ל - AUSCHWITZ כארית שעוזרת ליהודים

=444- KALITO JANINA -עדות מקוטעת ומבולבלת - עדות זניחה

=445- DR. STECKI HENRYK -רופא יהודי מ - KRAKOW שרוצה להישאר בעילום שם - מעיד על חוויותיו תחת חזות "ארית" - על האנטישמיות המושרשת עמוק בעם הפולני.

=446- PIOTERKOWSKI -העד ברח משיירה שיוצאת מ - OSWIECI M ל"מצעד המות"

=447- DR. LEWINSKA HELENA -העדה מספרת ממראות עיניה - קטע קצר מסופר מפי חברתה - היא ראתה אם עם שני ילדיה קופצים ללהבות בזמן מרד גטו WARSZAWA

=448- MGR. SALPETER LEJB - העד היה חבר ה- JUDENRAT ב - KRAKOW מתחילת 1940 העד סוקר בהרחבה את תולדות קהילת KRAKOW עד לחיסולה - **יודע לספר עובדות ידועות רק לאלה שהיו בסוד העניינים** - מזכיר שמות רבים של אנשי JUDENRAT שהוחלפו ונרצחו ע"י הגרמנים - בהמשך מתאר את PLASZOW עד סופו

=449- DR. WOLKEN OTTO -העד היה רופא מחנה ההסגר ב - B.II.a -BIRKENAU - הוא שימש גם פקיד רישום - בתוקף תפקיד זה הצליח לשמור ולהטמין רישומים של טרנספורטים, סלקציות, תמותה ועוד - העד עושה ניתוח סטטיסטי של הנתונים - העד מאשר ידיעה ממקור אחר המספרת על אישה שירתה במפקד מחנה ההסגר - SCHILINGER - והרגה אותו - **עדות חשובה מאד !!!** - על הריגת SCHILINGER ראה גם עדויות נוספות : M49 - 320-325-335- & = & M1E/920-1357-1366-2380-1397 & = & 449-1605-1814-2250-2788-4084-4639 017/95 & = & 5098 - עדות זהה ל - 320 ב -

=450- SPERBERG RYWA -שתי אחיות מספרות סיפור הצלתן- ALEKSANDRIA

" " " " " " " TZIPA-451

=452* - BRATAPIEL FRYDERYKA - ילדה מספרת על גטו LWOW

=453- HIRSCH PAULINA - סיפור הצלה סבוך

=454 - HONIGMAN HELA - בכפר STEIGERN ליד GLEIWITZ מוקם מן היסוד מפעל ענק בשנת 1942 - העדה הייתה שם מתחילת העבודה ועד לפינוי בשנת 1944 - **בכשרון ציורי היא מעבירה אלינו את תחושותיה ואת הרושם שהשאיר עליה המחנה והעבודה** - היא מספרת שהבנות ארגנו ערבי תרבות - לפי שיפוטי התנאים במחנה היו טובים בהרבה מכל מחנה אחר

455 - SCHOENTAL ANNA - העדה מתארת בצורה מעניינת את מחנה העבודה FREUDENTHAL שהיו בו תנאים משופרים מאד - **העדה מגיעה ל - AUSCHWITZ ולאחר זמן עוברת סלקציה בבלוק החולות ומיועדת לתאי הגז - בשארית כוחותיה קופצת מהמשאית חוזרת לבלוק 18 מחלימה ושורדת - חלק אחרון של העדות מוקדש ל"מסע המות"**

=SCHLEZINGER ERICH-456-העד מוסר את תולדות קהילת היהודים ב-GLEIWITZ ומתמקד בעליית HITLER לשלטון - הוא סוקר את מוסדות הקהילה ואת האנשים הבולטים בה - כאדם הנשוי לגרמניה הוא לא גורש מהעיר והיה נציג הזוגות המעורבים בשליזיה עילית - מדבריו אפשר ללמוד על מעמד הזוגות המעורבים וצאצאיהם

FABISZEWICZ WOLF-457-מחנת קומוניסטית בגטו LODZ

METZ ZELDA-458 - פרטים רבים על SOBIBOR ועל המרד - **העדה מספרת על רצח ה - SONDERKOMANDO בחודש ספטמבר 1943 כי חמישה מהם הצליחו לברוח - היא מספרת על רב חובל הולנדי שרצה לארגן מרד ועקב הלשנה התגלתה התוכנית - 72 הולנדים נרצחו - LEON FELHANDLER אחד משני מנהיגי המרד נרצח אחרי השחרור באפריל 1945**

=459 - חסידיא פרץ (אופוטשינסקי)- כותרת העדות "בששלאות של ברזל"- עדות יחידה בשפה העברית במקור - דומה שהשבי עליו מדובר מתרחש במלחמת עולם ראשונה

=ZAMOSZEWSKI HENRYK-460-העד מספר על התרמית הגדולה של "HOTEL POLSKI"- אשליית הצלה בעזרת דרכונים של אזרחי חו"ל - לפי העד עברו את המלון 5000 יהודים - העד יודע פרטים רבים בנושא הכוללים שמות רבים של אנשים שבחשו בפרשיה מרתקת זאת

=KLUGMAN ALEKSANDER-461- העד מוסר על קטל אסירים המוני ב-24/4/1945 במסגרת "מצעד המות" - עשרות אלפים נרצחו ב- KAUFERING ליד LANDSBERG

=MARGULIES MARKUS-462-העד מספר בפירוט רב על מחנה יהודים בגטו LODZ - הם הועסקו בניקוי הגטו לאחר חיסולו - יולי- אוקטובר 1944

=DR. RAJCHENBACH BERNARD -463-העד מספר על TARNOPOL - משם נשלח למחנה עבודה ב- KAMENKA שם שימש כרופא - המחנה פעל מאוקטובר 1941 עד יולי 1943

=WAJSBERG M.-464-יהודים מחבלים במאמץ המלחמתי הגרמני - מחנה MASLOWICE מחנה GREIDIC

=SALEK MONEK -465- עדות נדירה על פינוי הריסות גטו וורשה אחרי דיכוי המרד- **בנובמבר 1943 עדין נמצאו בונקרים עם אנשים חיים בשטח הגטו**

=RYDLEWICZ GEDALY-466-העד מספר על קורות יהודי BIALA PODLASKA עד שנת 1942 ועל הצלתו בעזרת פולנים וחיייו עד 1945

MIODOWSKI JOZEF + JAKOB-467-שנים בכלא PAWIAK

=BIEZUNER ESTERA-468-בגטו וורשה ובצד הארי

ALTMED BLIMA-469-תיאור מרד גטו וורשה מהצד הארי

=470- ZIMLER DAWID -העד נלקח עם יהודים אחרים אחרי מרד גטו וורשה ל - MAJDANEK - הוא מצליח לברוח מהמחנה יחד עם ידיד - בהליכה רגלית הוא מגיע לוורשה, שם היה לו מסתור בבית שהוא קנה - **בשלהי המרד הפולני, יהודים הכינו בונקר עם פתחי מילוט - הבונקר התגלה ולפי דברי העד יהודי הבונקר נלחמו, הרגו גרמנים והצליחו לצאת דרך פתח מילוט - בונקר אחר שהם הכינו התגלה וגם בונקר שלישי - כל פעם נלחמו והתמעטו - בבונקר האחרון שהו עד השחרור.**

=471- PROK. LEWINSKI - העד מוסר דו"ח קצר על השעות הראשונות של פרוץ מרד גטו
-19/4/1943 - WARSZAWA

472- WAJCMAN ANTON I- פולני שהסתיר והציל יהודים- WARSZAWA

=473- SONNABEND -העדה מוסרת תמונות אחדות מחיסול גטו WARSZAWA 10/9/1942

474 - TRUSKIER EUGENIA – העדה מוסרת עדות ארוכה על גטו WARSZAWA וגם על החיים בצד הארי אך **החלק החשוב של העדות הוא השהות בבית הסוהר PAWIAK**

=475- GIELCZYNSKA ROMANA - העדה ואמה עוזבות את גטו WARSZAWA שלושה ימים לאחר הקמתו ברגע שנודע להן שהגטו יהיה סגור ושומר - נובמבר 1940 - הן חיות במסווה ארי- העדה מתארת בצורה ספרותית ממש את פחדיה, חוויותיה ומחשבותיה עם מאסרה בחשד שהיא יהודיה- המאסר הוא רק של לילה אחד ושני ימים ומסתיים בשחרורה - **חשיבות העדות בתיאור האווירה והלך הנפש**

=476- MUNK BENEDYKT -העד מספר על חיי היהודים ב - LWOW עד לבריחתו מהגטו - הוא הגיע עם משפחתו ל- WARSZAWA והוא מגולל מסכת ארוכה של סחיטות כספים ופחד מתמיד - **העד מספר על ניתוח לתיקון האף היהודי אצל בתו ותיקון ברית המילה אצל הבן**

477- STEINBERG MARIA-תיאור אוהד ולא שכיח של היודנרט בגטו BUSK - הוא עשה פלאים למען יהודי העיירה ואנשיו סכנו חייהם למענם

478- ZAMSZTEJN ZOFIA-חיה בגטו וורשה ומחוצה לו כארית.

479- WAJDEFELD FILIP-תיאור מפורט של גטו וורשה עד למרד

480- LEDERMAN JERZY-בצד הארי של WARSZAWA

481- ROZENBERG ELA-על TREBLINKA

=482- ROTNER ELIASZ-העד מספר תולדות חייו - עדות זניחה

*=483- ROS JERZY - **שתי תמונות מרגשות בלשון ציורית על גבול הספרות - נדיר !!!**

=484- DR. JERZYNSKI LUDWIK-עיקר העדות מוקדש לשורת האין ספור "סחטנים" שליוו אותו בצד הארי ב - WARSZAWA ומאיך לאנשים האצילים שעזרו בחירוף נפש - חלק אחר של העדות מספר על הגטו עד פברואר 1943

485- RUBINLICHT FRANCISZKA-מכתב מוורשה

486 - BERKOWICZ BERL - העד מוסר על יוזמה של מספר יהודים שגם הוא היה ביניהם להנציח את מקום קבורתם של יהודי STOLPCE - הם יזמו הקמת מצבות ואנדרטאות בשטח הגטו בבית הקברות הישן ובמקומות שונים בהם קיימים קברים של יהודי העיירה

=487-GERSZTENMAN REJZL-העדה מספרת בקיצור על גטו LUBLIN - בנה הקטן נרצח והיא מסתרת אצל איכר

=488-SPER JOSEF-העד לא מציין במפורש מקום ותאריך האירועים המוזכרים - קרוב לודאי שמדובר באקצית החיסול של גטו WARSZAWA בסוף הקיץ 1942 - **העד מוסר בנאמנות את האווירה הכללית** בגטו ואת ההתרחשויות בסביבתו הקרובה

*489-KORMIOL PIOTRUS-ילד מספר- עדות זהה במספר 3669

490-BERMAN SARA-מספרת על STUTHOFF ,KOWNO

=491-BEKER H.-על החוקים הגרמניים כנגד היהודים בעת המלחמה 1939/45

492-493-494-495 - חסרים ב - Z.I.H.

496 – BERANDT MATYS – העד מספר על גטו LODZ ומחנות שונים

497 - DR. ZINGER -העד מוסר בקצרה על העיירה LASK

498-ICKOWICZ GUSTAW-M-עובד בהצרת פסי רכבת בקרבת החזית במזרח

499 - חסר ב - Z.I.H.

500-RINGEL JOANNA-מסע רגלי באפריל 1945